

Sažetak

Marija Znika, Zagreb

UDK 81'366, izvorni znanstveni rad

primljen 17. siječnja 2018., prihvaćen za tisak 29. listopada 2018.

Telad u bujadi (Calves in Ferns)

Nouns can be divided into two groups. One group comprises the countable nouns (*stol, pismo*), and the other group comprises the uncountable nouns. Uncountable nouns are abstract nouns, such as *glazba* or *volja* and mass nouns (*voda, zrak*), as well as concrete collective nouns with collective meaning, such as *stoka, nakit, bujad, zrnje*. Collective nouns with collective meaning are perceived as indivisible lexicalized sets (*suharje, bujad, suđe*), and they are followed by singular predicates. Other collective nouns may be perceived as divisible (*blizančad, dojenčad, telad*) and they may also be followed by plural predicates.

**IMENSKJE KOLOKACIJE
NA PRIJAMNOJ RAZINI U HRVATSKOM KAO INOM JEZIKU**

Antonia Ordulj

Razvoj kolokacijske kompetencije u inom jeziku dug je i složen proces na koji utječu brojni čimbenici. Najviše je znanstvenih radova o kolokacijama objavljeno za engleski kao ini jezik (EIJ). Prijamno se znanje uobičava ispitivati zadatkom višestrukoga izbora, a rezultati redovito upućuju na bolje razvijeno prijamno znanje nad proizvodnim (Begagić, 2014.; Jaén, 2007.; Brashi, 2006.; Koya, 2003.). Cilj je ovoga istraživanja prikazati rezultate analize odgovora imenskih kolokacija u zadatku na prijamnoj razini u hrvatskom kao inom jeziku (HIJ). Istraživanje je provedeno na osnovnom tipu kolokacija sa strukturom pridjev + imenica na uzorku od 70 neizvornih govornika hrvatskoga kao inoga jezika na razinama znanja B1 i B2. Prije sastavljanja instrumenta provedena je korpusna analiza u korpusu hrWaC 2.1 kako bi se dobio uvid u čestotnost prikupljenih kolokacija. Prijamno se znanje provjerilo zadatkom višestrukoga izbora koji je, osim točnoga odgovora, imao i po tri ometača koji su obuhvaćali lažne prijevode s najčešćih materinskih jezika ispitanika (engleskoga, poljskoga, španjolskoga i njemačkoga) te semantički i tvorbeno slične pridjeve u hrvatskom jeziku. Rezultati pokazuju da je najviši postotak točnih odgovora (80%) ostvaren za kolokacije više čestote na B2 razini znanja hrvatskoga kao inoga jezika. Analiza odgovora pokazuje da su na razini B1 prevladavali tvorbeni ometači, no na obje je razine podjednak postotak lažnih prijevoda za kolokacije niže čestote.

Uvod

Kolokacije su, u okviru primijenjenolingvističkih radova, prepoznate kao jedan od najvažnijih čimbenika ovladavanja inim jezikom s obzirom na to da pravilan razmještaj leksičkih jedinica pridonosi glatkoj i prirodnijoj komunikaciji na inom jeziku. Kolokacijama se u inozemnoj i domaćoj novijoj literaturi pristupa na različite načine te se, općenito, može govoriti o radovima koji se bave teorijskom, poredbenom i semantičkom analizom kolokacija, predočavanjem kolokacija u rječnicima, korpusnom analizom kolokacija, zatim kolokacijama u jeziku struke te kolokacijama kao sastavnicom leksičke kompetencije u inom jeziku.

O kolokacijama se vrlo često raspravlja s leksikografskoga gledišta čemu pridonosi činjenica da još uvijek za hrvatski jezik ne postoji kolokacijski rječnik. Većina rasprava odnosi se na problem uvrštavanja kolokacija u rječnike, odnosno na pitanje treba li kolokacije navoditi pod osnovom ili kolokatom. Bernardina Petrović (2008.) smatra da bi budući kolokacijski rječnik hrvatskoga jezika trebao biti pedagoškoga karaktera jer bi, prije svega, pružao informacije neizvornim govornicima o različitim kolokacijama. Kao kriterij za uvrštavanje kolokacija u rječnik, Bernardina Petrović (2008.) smatra da bi se mogla slijediti Hausmannova podjela kolokacija na osnovu i promjenjivu sastavnicu. Kolokacije bi se u budućem kolokacijskom rječniku mogle razvrstati prema morfološkom ili semantičkom kriteriju, pri čemu bi za imenske kolokacije trebalo navoditi i oblik u genitivu jednine, a za glagolske prvo lice prezenta te vidski parnjak. Zaključuje da bi semantički opis kolokacija u rječniku manjega opsega mogao izostati. Osim o leksikografskoj obradi kolokacija, Bernardina Petrović (2007.) raspravlja i o kolokacijskoj kompetenciji u hrvatskom kao inom jeziku. Pod kolokacijskom kompetencijom autorica podrazumijeva stvaranje, interpretiranje, prihvaćanje i odbacivanje kombinacija koje se na sintagmatskoj razini supopjavljaju i pritom stvaraju semantičke odnose. S obzirom na važnost ovladavanja kolokacijama u hrvatskom kao inom jeziku, autorica predlaže vježbe kojima bi se utjecalo na razvoj različitih vrsta kolokacija i kolokacijskoga raspona. Zaključuje da je razvoj kolokacijske kompetencije u hrvatskom kao inom jeziku važno započeti osnovnim vrstama kolokacija (pridjev + imenica, glagol + imenica), a s razvojem i gramatičke i leksičke kompetencije uvoditi nove vrste kolokacija. Kolokacijama se u nastavi hrvatskoga kao inoga jezika bave i Helena Burić te Josip Lasić (2012.). Analizom triju udžbenika za hrvatski kao ini jezik, autori zaključuju da je najzastupljenija vrsta kolokacija ona sa strukturom pridjev+imenica s ukupno 66,3 %. Osim što bi se kolokacije za obradu na nastavi hrvatskoga kao inoga jezika mogle podijeliti tematski, Helena Burić i Josip Lasić (2012.) smatraju da se osobita pozornost treba posvetiti analizi konteksta u kojem se kolokacije pojavljuju.

U kroatističkoj je novijoj literaturi, najobuhvatniji prikaz imenskih kolokacija ponudila Goranka Blagus Bartolec (2014.) s obzirom na značenjske i formalne posebnosti kolokacija. Goranka Blagus Bartolec (2014.: 80.) smatra da su kolokacije

„posebna leksička sveza na sintagmatskoj razini temeljena na značenjskoj povezanosti samostalnih leksičkih sastavnica u kojoj se konkretiziraju njihova značenja.“

Navedena je definicija rezultat leksičko-leksikografskoga promišljanja o kolokacijama te, po prvi put, pokušava dati odgovore o leksičkim i značenjskim osobitostima kolokacija u hrvatskom jeziku. Shodno tome, potrebno je istaknuti da su kolokacije u hrvatskom jeziku leksičke sveze koje nastaju postupkom sintagmatizacije, što znači da one

„unutar kolokacijske sveze, a pod utjecajem značenjskoga potencijala druge riječi, samo mijenjaju ili prilagođavaju svoj značenjski potencijal.“ Blagus Bartolec (2012.: 55.)

Autorica ističe da sastavnice kolokacija zadržavaju svoja samostalna značenjska obilježja te nemaju status leksičkih jedinica, a na strukturnoj razini pripadaju sintagmi. Prihvaćajući spomenutu definiciju i podjelu imenskih kolokacija, u ovom je radu istraživanje prijamnoga znanja imenskih kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku provedeno na osnovnoj vrsti kolokacija, pri čemu je pridjev promjenjiva sastavnica (kolokat) koja jasnije određuje imenicu (osnova) koja je značenjski nositelj kolokacije. Imenica i pridjev u kolokacijski odnos ulaze sa svojim samostalnim značenjima te međudjelovanjem stvaraju kolokacijsko značenje kojim se upućuje na izvanjezičnu stvarnost s obzirom na komunikacijske potrebe govornika. Osim značenjskih, kolokacije obilježava i njihova komunikacijska uloga s obzirom na to da je riječ o vrlo čestim leksičkim svezama koje su u svakodnevnoj uporabi ne samo u izvornih, nego i u neizvornih govornika.

Prijamno znanje kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku

Radovi su o kolokacijama i kolokacijskoj kompetenciji najbrojniji za engleski kao ini jezik. Yang Ying i Marnie O'Neill (2009.) ističu kako učenici engleskoga kao inoga jezika na srednjoj razini znanja (B1-B2) nisu dovoljno kolokacijski kompetentni što dovodi do nemogućnosti odabira odgovarajućih kolokacija u različitim kontekstima. Učenici često rabe leksičke sveze koje zvuče čudno i neprirodno na engleskom kao inom jeziku, što je obično posljedica izravnoga prijevoda s materinskoga jezika te nedostatka uporabe strukturno i semantički različitih vrsta kolokacija. Sve to često upućuje na pojednostavljen i nezanimljiv stil u usmenom i pisanom priopćavanju na inom jeziku. Dodatan problem odnosi se i na sustavno zanemarivanje kolokacija tijekom čitanja na inom jeziku, pri čemu je najčešće naglasak na novim, umjesto na već ovladanim, leksičkim jedinicama koje je potrebno sagledati u širem kontekstu s obzirom na različite sintagmatske spojeve iz kojih proizlaze i različita značenja (Ying i O'Neill, 2009.).

Istraživanja o proizvodnom i prijamnom znanju kolokacija u inom su jeziku česta te redovito upućuju na bolje razvijeno prijamno znanje kolokacija (Begagić, 2014.; Jaén, 2007.; Brashi, 2006.; Koya, 2003.). Prijamno se znanje uobičajeno procjenjuje

zadatkom višestrukoga izbora (Nizonkiza, 2015.; Jaén, 2007.; Brashi, 2006.; Koya, 2003.), zadatkom za procjenu prikladnosti kolokacija (Begagić, 2014.), a Henrik Gyllstad (2009.) je razvio i dva testa (COLLEX i COLLMATCH) za procjenu prijamnoga znanja kolokacija u engleskom kao inom jeziku.

Taeko Koya (2003.: 145.) provjerila je prijamno znanje kolokacija (glagol + imenica) zadatkom višestrukoga izbora u 26 rečenica (npr. *I () several mistakes in the test. A. make B. do C. put*). Uzorak je obuhvaćao 93 studenta prve godine engleskoga jezika u Japanu. U svim je rečenicama nedostajala jedna riječ i to je bila osnova kolokacije, odnosno glagol. Osim točnoga odgovora svaka je rečenica imala po dva ometača koji su obuhvaćali sinonime i antonime u engleskom jeziku. Taeko Koya (2003.: 128.) navodi kako sinonimi i antonimi nisu tvorili kolokacije s osnovom, što je dodatno provjereno u rječniku engleskoga jezika. Rezultati pokazuju da s porastom općega jezičnoga znanja raste i prijamno i proizvodno znanje kolokacija. Suprotno očekivanjima, rezultati pokazuju da se ispitanici više razine u velikoj mjeri oslanjaju na materinski jezik u odabiru točnoga odgovora, što je potvrđeno i u drugim istraživanjima kolokacijske kompetencije u engleskom kao inom jeziku (Phoocharoensil, 2011.; Juknevičienė, 2008.; Hussein, 1990.). Oslanjanje na materinski jezik potvrđuje i Abbas Brashi (2006.: 27.) koji je istražio prijamno i proizvodno znanje kolokacija (sa strukturom glagol+imenica) arapskih studenata engleskoga kao inoga jezika. Poput ostalih, prijamno je znanje provjerio zadatkom višestrukoga izbora (Brashi, 2006.: 33.) koji je obuhvaćao 20 kolokacija, pri čemu su ispitanici trebali pokazati znanje kolokata – glagola (npr. *They are _____ the promise they made before the election. A. ruining B. breaking C. demeaning D. corrupting*). Osim utjecaja materinskoga jezika istraživanje potvrđuje bolje razvijeno prijamno znanje nad proizvodnim. Na bolje razvijeno prijamno znanje kolokacija sa strukturom pridjev+imenica u odnosu na proizvodno znanje u španjolskih studenata engleskoga kao inoga jezika upozorava Maria Moreno Jaén (2007.). Provjerila je prijamno znanje zadatkom višestrukoga izbora koji je obuhvaćao 40 kolokacija (Jaén, 2007.: 138.) i u svakoj rečenici po dva ometača (npr. *A place where it is unlikely that any harm, damage or unpleasant thing will happen to the people or things that are there can be called a... a. security place b. sure place c. safe place d. none of these*). Svi su ometači dodatno provjereni u Britanskom nacionalnom korpusu (British National Corpus) kako bi autorica bila sigurna da spojevi nisu ovjereni u engleskom jeziku. Veliku važnost Maria Moreno Jaén (2007.: 135. – 138.) posvećuje odabiru primjera za sastavljanje instrumenata. Prije svega naglašava važnost odabira kolokacija iz korpusa jer upravo korpusi predstavljaju reprezentativnu zbirku autentičnih primjera iz svakodnevnoga jezika. Od ostalih kriterija, važnima smatra čestotnost, uporabu kolokacija u različitim tekstovima i kontekstima, semantičku prozirnost i ograničenu mogućnost kombiniranja kolokacijskih sastavnica. Pomoću zadatka višestrukoga izbora, Déogratias Nizonkiza (2015.) istražio je prijamno znanje kolokacija (sa strukturom glagol+imenica) u studenata engleskoga kao inoga

jezika sa Sveučilišta u Burundiju. Zadatak je, osim točnoga odgovora, imao i dvije pseudokolokacije koje su bile sinonimi na engleskom jeziku. Primjeri za sastavljanje zadatka višestrukoga izbora birali su se s obzirom na čestotu leksičkih jedinica prema Nationovu popisu riječi te prema Oxfordovom rječniku kolokacija za studente engleskoga jezika (*Oxford Collocations Dictionary for Students of English*). Analiza rezultata pokazuje da prijamno znanje kolokacija raste usporedno s općim jezičnim znanjem inoga jezika, a na što uvelike utječe i čestota leksičkih jedinica (Nizonkiza, 2015.: 137. – 138.). Drugim riječima, što je leksička jedinica čestotnija, i rezultati su na prijamnoj razini znanja bolji.

Ponešto drugačijim zadatkom za procjenu prijamnoga znanja leksičkih kolokacija sa strukturom glagol+imenica, pridjev+imenica i glagol+prilog poslužila se Mirna Begagić (2014.). Prijamno se znanje provjerilo zadatkom za procjenu prihvatljivosti kolokacija (engl. *the appropriate judgment test*) u engleskom kao inom jeziku na izvornim govornicima bosanskoga, srpskoga i hrvatskoga jezika u Zenici. Zadatak je obuhvaćao 72 kolokacije (Begagić, 2014.: 64.) te su ispitanici trebali procijeniti prihvatljivost podcrtane kolokacije u rečenicama (npr. *Psychology gives us insight into what is going on inside people's minds*). Općenito govoreći, rezultati potvrđuju da je prijamno znanje kolokacija bolje od proizvodnoga te da su ispitanicima najteže kolokacije sa strukturom pridjev+imenica i glagol+prilog.

Definirajući kolokacije kao asocijativno povezane leksičke jedinice u umnom rječniku neizvornoga govornika te uzimajući u obzir čimbenik čestotnosti, Henrik Gyllstad (2009.) sastavio je dva testa za procjenu prijamnoga znanja u engleskom kao inom jeziku. Henrik Gyllstad (2009.: 157.) navodi kako testovi obuhvaćaju samo kolokacije sa strukturom glagol+imenica jer su te leksičke sveze vrlo česte u jezičnoj uporabi, a neizvorni govornici imaju dosta poteškoća s njima (usp. Bahns i Eldaw, 1993.; Biskup, 1992.) te u engleskom jeziku čine komunikacijsku srž rečenice. COLLEX (Gyllstad, 2009.: 157.) je zamišljen kao zadatak višestrukoga izbora (npr. a. *drive a business* b. *run a business* c. *lead a business*.), pri čemu je točan odgovor čestotna i uobičajena kolokacija u engleskom jeziku, dok su ostala dva odgovora ometači, tzv. pseudokolokacije koje nisu ni čestotne ni uobičajene u jeziku. U testu COLLMATCH (Gyllstad, 2009.: 158.), ispitanik odgovorom 'da/ne' procjenjuje prihvatljivost kolokacija (npr. *catch a cold* yes/no.). Odabir primjera i čestota kolokacija temeljili su se na popisu riječi JACKET 8000 koji se sastavljen prema Britanskom nacionalnom korpusu (Gyllstad, 2009.: 160.). Potrebno je reći da se odabrane kolokacije u testovima COLLEX i COLLMATCH nisu navodile u kontekstu. U ispitivanju je sudjelovalo ukupno 307 švedskih studenata engleskoga kao inoga jezika. Istraživanje pomoću spomenutih testova upućuje na prednosti razvijenoga prijamnoga vokabulara u prepoznavanju čestotnih leksičkih jedinica, osobito kolokacija te porast prijamnoga znanja s obzirom na različite razine znanja.

Općenito se može reći da istraživanja za engleski kao ini jezik potvrđuju da je prijamno znanje bolje razvijeno od proizvodnoga te da se za procjenu prijamnoga

znanja većinom rabi zadatak višestrukoga izbora. Razvidno je da su upravo ometači osobitost zadatka višestrukoga izbora. Prema vrsti, ometači mogu biti antonimi, sinonimi i pseudokolokacije, odnosno leksičke sveze koje nisu ni čestotne ni uobičajene u jeziku, a ni ovjerene u korpusu. Prilikom odabira primjera, važno je osloniti se i na čimbenik čestotnosti (Gyllstad, 2009.; Jaén, 2007.; Nizonkiza, 2015.), što je u skladu s uporabno utemeljenim teorijama prema kojima se uporaba leksičkih jedinica temelji na čestotnosti leksičkih jedinica i obrazaca u jezičnom unosu (Ellis, Simpson-Vlach i Maynard, 2008.).

U hrvatskom su jeziku do sada provedena istraživanja o proizvodnom znanju imenskih kolokacija u izvornih i neizvornih govornika (Ordulj i Cvikić, 2017.; Ordulj, 2016., 2017.). Rezultati spomenutih istraživanja pokazuju da na uporabu kolokacija u izvornih govornika hrvatskoga jezika utječe čestotnost i asocijativna snaga kolokacijskih sastavnica, dok je u neizvornih govornika, uz spomenute čimbenike, važan i čimbenik morfološke obilježenosti i to posebice na razini znanja B1. Prijamno se znanje imenskih kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku uporabom zadatka višestrukoga izbora istražilo u poljskih studenata hrvatskoga kao inoga jezika (Ordulj i Sokolić, 2017.). Rezultati pokazuju da poljski studenti hrvatskoga kao inoga jezika imaju podjednako prijamno znanje imenskih kolokacija i na višoj i na nižoj razini znanja. Razlike su ipak primjetne u prepoznavanju kolokacija niže čestote i to samo na nižoj razini znanja. Drugim riječima, ispitanici niže razine znanja pokazuju slabije prijamno znanje imenskih kolokacija u odnosu na ispitanike više razine znanja.

Na temelju istraživanja kolokacija u engleskom kao inom jeziku i hrvatskom kao inom jeziku, u ovom se radu istraživalo prijamno znanje ponajprije analizom odgovora u zadatku izbora potvrđenih imenskih kolokacija a s obzirom na razinu znanja hrvatskoga kao inoga jezika, čestotu kolokacija i vrstu ometača pri odabiru točnoga kolokata.

Istraživački ciljevi

Temeljni je cilj ovoga rada bio ispitati prijamno znanje imenskih kolokacija s obzirom na čestotu i razinu znanja hrvatskoga kao inoga jezika. Pretpostavka je bila da će ispitanici razine B2 pokazati bolje prijamno znanje kolokacija više čestote od ispitanika B1 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika. Također, ispitala se i vrsta odgovora (sinonimi, lažni prijevodi i tvorbene varijante) u odabiru kolokata u zadatku višestrukoga izbora.

Ispitanici

U istraživanju je sudjelovalo 70 studenata kolegija Jezične vježbe iz hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika na razinama B1, B1+, B2, B2+. Istraživanje se provelo tijekom zimskoga semestra ak. god. 2015./2016. u Croaticumu – Centru za hrvatski kao drugi i strani jezik pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Ispitanici

su podijeljeni u dvije skupine – B1 (niža razina) i B2 (viša razina). Na razini B1 bilo je 38 ispitanika, a na B2 32 ispitanika. Struktura uzorka vrlo je heterogena s obzirom na različitu zastupljenost ispitanika prema spolu, razini jezičnoga (pred) znanja i različitim materinskim jezicima. U istraživanju je sudjelovalo 29 studenata i 41 studentica u dobi od 18 do 70 godina, kojima su sljedeći jezici materinski: poljski (12), španjolski (12), engleski (osam), njemački (pet), arapski, japanski, francuski, mađarski i talijanski po tri ispitanika, makedonski, perzijski, ruski i slovački po dva ispitanika te albanski, armenski, češki, danski, korejski, portugalski, rumunjski, turski i ukrajinski s jednim ispitanikom.

Prikupljanje i kriteriji za odabir kolokacija u istraživanju

U istraživanju su zastupljene kolokacije sa strukturom pridjev+imenica u kojima se ostvaruje primarno značenje. Kako bi se prikupile kolokacije za sastavljanje instrumenta, analizirano je 300 eseja govornika hrvatskoga kao inoga jezika na razinama B1 i B2. S obzirom na nedostatak kolokacijskoga rječnika za hrvatski jezik, ovjerenost se prikupljenih kolokacija provjerila u Velikom rječniku hrvatskoga standardnoga jezika (2015.) i Anićevu Velikom rječniku hrvatskoga jezika (2003.) te jednom od najvećih korpusa hrvatskoga jezika hrWaC-u 2.1 (Ljubešić i Erjavec, 2011.).

Osim značenjskih i formalnih kriterija, kolokacije su se birale i s obzirom na čestotnost, koja se provjerila u korpusu hrWaC 2.1 (Ljubešić i Erjavec, 2011.), te su odabrane kolokacije podijeljene u dvije skupine – kolokacije više (VČ) i niže čestote (NČ) (Tablica 1).

Tablica 1. Raspodjela kolokacija prema čestoti u zadatku višestrukoga izbora

VIŠA ČESTOTA	NIŽA ČESTOTA
1. brza hrana	1. izvorni govornici
2. zdrava prehrana	2. korisničko ime
3. osnovna škola	3. prijevozno sredstvo
4. mobilni telefon	4. usmeni ispit
5. rodni grad	5. porodični dopust
6. podzemne vode	6. prirodan lijek
7. javni prostor	7. konzervirana hrana
8. cjeloživotno učenje	8. kolateralna žrtva

Instrumenti

Prijamno se znanje imenskih kolokacija provjerilo zadatkom višestrukoga izbora u 16 rečenica. Za svaku su rečenicu, osim jednoga točnog odgovora, predložena po tri ometača koji su obuhvaćali lažne prijevode s najčešćih materinskih jezika ispitanika

(engleskoga, poljskoga, španjolskoga i njemačkoga) te semantički i tvorbeno slične pridjeve u hrvatskom jeziku (Tablica 2.). U oblikovanju lažnih prijevoda i tvorbeno variranih kolokata, sudjelovali su izvorni govornici i stručnjaci za engleski, poljski, španjolski, njemački i hrvatski jezik. Sinonimni su se ometači provjerili u Rječniku sinonima hrvatskoga jezika (Šarić i Wittschen, 2008.). Dodatno je provedena i korpusna analiza u korpusu hrWaC 2.1 (Ljubešić i Erjavec, 2011.) kako bi se provjerila ovjerenost i čestota leksičkih sveza koje su nastale kombiniranjem ometača (pridjev) i pripadajuće mu imenice kao osnove (npr. naravni lijek, verbalni ispit, imobilni telefon). Od ukupno 48 leksičkih sveza s ometačima, za 18 nema potvrde u korpusu (*), a 30 ih ima vrlo nisku čestotu (broj pokraj ometača u Tablici 2.).

Tablica 2. Kolokacije i pripadajući ometači u zadatku višestrukoga izbora

VRSTA OMETAČA			
KOLOKACIJA	SINONIM	TVORBENI OMETAČ	LAŽNI PRIJEVOD
prirodni lijek	naravni*	natprirodni*	naturalni ¹
brza hrana	užurbana*	ubrzana*	hitra ¹
zdrava prehrana	okrepljujuća*	zdravstvena ³	ljekovita ²
korisničko ime	upotrebljavačko*	korisno ¹	pretplatničko ¹
prijevozno sredstvo	prijenosno ²	vozno ¹⁶	otpremno ¹
usmeni ispit	verbalni*	odgovoreni*	govorni*
porodiljni dopust	majčinski ³	porođajni ⁶	materinski ²
osnovna škola	temeljna ¹⁵	osnovana ³⁴	primarna ²
mobilni telefon	pomični ²	imobilni*	ćelijski*
podzemne vode	dubinska ⁶	uzemljena*	prizemna ¹
rodni grad	izvorni ¹	rođeni ¹¹	obiteljski ¹
izvorni govornik	originalni ²	izvorišni*	prirodni ³
konzervirana hrana	sačuvana ¹	konzervacijska*	očuvana ¹
kolateralna žrtva	popratna ¹	kolateralska*	dodatna ²⁰
javni prostor	vidljiv ⁷	najavni*	izložen ⁷
cjeloživotno učenje	sveživotno*	cjeloživuće*	doživotno ⁴³

Instrumenti pomoću kojih se procjenjuje prijamno znanje obično obuhvaćaju zadatke višestrukoga izbora, uparivanje sinonima, prijevodne vježbe ili popise riječi na kojima ispitanik odgovorima 'da-ne' upućuje na to zna li neku leksičku jedinicu ili ne (Read, 2000.).

Iz prethodnih je radova za engleski kao ini jezik (Brashi, 2006.; Jaén, 2007.; Koya, 2003.; Nizonkiza, 2015.) razvidno da je jedan od najčešćih načina procjene

prijamnoga znanja kolokacija zadatak višestrukoga izbora. Marjorie Wesche i Sima Paribakht (1996.) kritički se osvrću na uporabu zadataka višestrukoga izbora s obzirom na sljedeće: vrlo su teški za sastavljanje, ispitanici mogu izabrati točan odgovor postupkom eliminacije te često ne prepoznaju značenje ciljanih i ostalih leksičkih jedinica u okviru rečenične strukture, ometači mogu previše ometati prepoznavanje leksičkih jedinica te, naposljetku, često obuhvaćaju samo vrlo malen uzorak leksičkih jedinica iz cjelokupnoga rječnika. Jedno od temeljnih pitanja jest i pitanje o predočivanju leksičkih jedinica – izolirano ili u kontekstu. Navođenje izoliranih leksičkih jedinica pojednostavljuje izvedbu zadatka te omogućuje obuhvat vrlo velikog uzorka leksičkih jedinica koje se ispituju. Henrik Gyllstad (2009: 156. – 157.) smatra kako je u procjeni znanja kolokacija važno usredotočiti se na jednu vrstu kolokacija i izolirano ih navesti, odnosno bez konteksta, kako bi se pojednostavile analize i interpretacije rezultata te kako tijekom postupka prepoznavanja ciljanih kolokacija ne bi došlo do poticanja proizvodnih vještina, odnosno prizivanja leksičkih jedinica i analize konteksta u kojem su se kolokacije našle. Iako izoliranje leksičkih jedinica ima svojih prednosti, kriteriji su za procjenu znanja leksičkih jedinica u takvoj vrsti zadatka obično vrlo niski (Read, 2000.). Stoga je navođenje leksičkih jedinica u prirodnom i autentičnom kontekstu poželjnije. Uključivanje leksičkih jedinica u užu (primjerice samo jedna rečenica) ili širi (npr. kraći tekst ili odlomak) kontekst omogućuje dublju analizu leksičkih jedinica.

U ovom su istraživanju u sklopu zadatka višestrukoga izbora kolokacije uklopljene u užu kontekst, točnije, u jednu rečenicu koja ima osnovu kolokacije (imenicu), a ispitanici su aktivnim prepoznavanjem (engl. *active recognition*, prema Laufer i Goldstein, 2004.: 406.) pokušali odrediti ciljani kolokat (pridjev) među četirima mogućnostima.

Provedba istraživanja

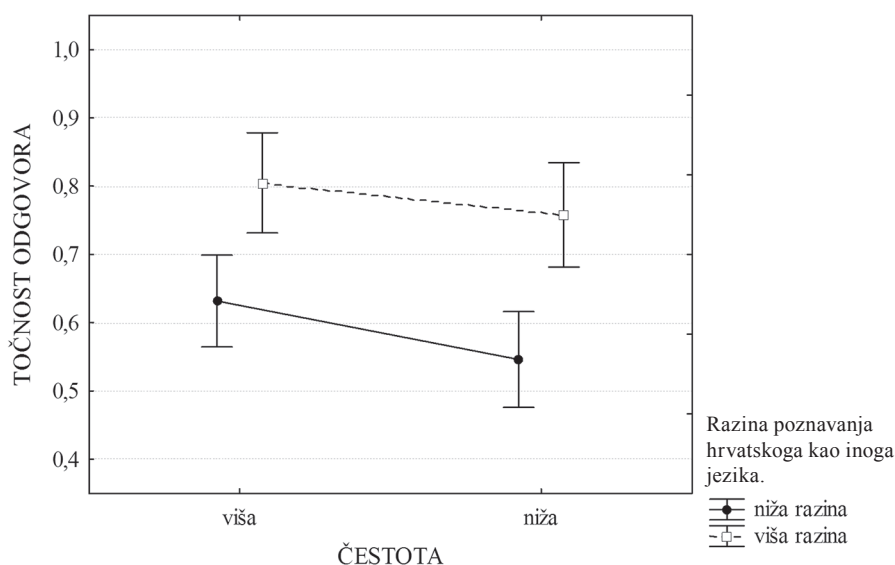
Istraživanje se provelo tijekom redovite nastave sa studentima kolegija Jezične vježbe iz hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika na razinama B1, B1+, B2, B2+ u Croaticumu. Svi su ispitanici bili obaviješteni o svrsi istraživanja te je sudjelovanje bilo dobrovoljno i anonimno. Redoslijed je kolokacija u zadatku višestrukoga izbora variran od ispitanika do ispitanika kako bi se prepisivanje svelo na najmanju moguću mjeru.

Rezultati

Analiza točnosti odgovora u zadatku višestrukoga izbora

Kako bi se ispitalo prijamno znanje imenskih kolokacija odabirom jednoga točnoga odgovora u zadatku višestrukoga izbora, izračunane su proporcije točnih odgovora u ispitanika B1 (n = 38) i B2 (n = 32) razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika za skupinu kolokacija više i niže čestote. Provedena je dvosmjerna analiza varijable s

ponovljenim mjerenjima na čimbeniku čestote kolokacijskih sastavnica (viša, niža) te s nezavisnim skupinama na čimbeniku razina znanja hrvatskoga kao inoga jezika (B1, B2). Dobivena je razina znanja hrvatskoga kao inoga jezika prema točnosti odgovora ispitanika, $F(1,68) = 20,999$, $MSE = 0,061$, $p < 0,001$. Ispitanici B2 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika izabrali su više točnih odgovora ($M = 0,78$; $SE = 0,03$) u odnosu na ispitanike razine B1 ($M = 0,59$; $SE = 0,03$). Nadalje, dobivena je čestota kolokacijske sastavnice prema točnosti odgovora ispitanika, $F(1,68) = 5,265$, $MSE = 0,029$, $p < 0,05$, pri čemu je točnost odgovora veća za čestotnije kolokacije ($M = 0,72$; $SE = 0,02$) u odnosu na kolokacije niže čestote ($M = 0,65$; $SE = 0,03$). Međudjelovanje razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika i čestote kolokacijskih sastavnica prema točnosti odgovora nije se pokazalo značajnim, $F(1,68) = 0,449$, $MSE = 0,013$, $p = 0,505$ (Slika 1.)

Slika 1. Točnost odgovora u zadatku višestrukoga izbora za provjeru prijamnoga znanja s obzirom na čestotu kolokacija (viša, niža) u ispitanika B1 (niža) i B2 (viša) razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika.

Analiza vrsta odgovora u zadatku višestrukoga izbora

Prosječni su rezultati analize pojedine vrste odgovora u zadatku višestrukoga izbora za ispitanike B1 (N=38) i B2 (N=32) razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika prikazani u Tablici 3. Općenito govoreći, primjetan je viši prosječan postotak ispitanika razine B2 (78 %) koji su odgovarali točno u odnosu na ispitanike razine B1 znanja hrvatskoga kao inoga jezika (59 %). Nadalje, primjetan je viši postotak izbora

tvorbenih ometača na razini B1 (14 %), dok je lažnih prijevoda bilo podjednako na obje razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika (10 % za B1 i 9 % za B2 razinu). Na razini je cijeloga uzorka najviši postotak, s više od 80 % točnih odgovora, ostvaren za kolokacije *brza hrana* (81 %), *zdrava prehrana* (81 %), *javni prostor* (81 %), *osnovna škola* (84 %) i *mobilni telefon* (87 %), a najniži postotak točnih odgovora imaju kolokacije *porodiljni dopust* (29 %), *rodni grad* (39 %), *podzemne vode* (46 %) i *kolateralna žrtva* (46 %).

Tablica 3. Prosječan postotak pojedine vrste odgovora u zadatku višestrukoga izbora za ispitanike B1 i B2 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika

		B1	B2
VRSTA ODGOVORA	TOČNO	59	78
	NETOČNO		
	TVORBENI OMETAČI	14	7
	LAŽNI PRIJEVOD	10	9
	SINONIM	9	5
	NEMA ODGOVORA	7	1

Detaljnija analiza odgovora prema čestoti kolokacija pokazuje da je najviši postotak (80 %) točnih odgovora ostvaren za kolokacije više čestote na B2 razini znanja hrvatskoga kao inoga jezika (Tablica 4.).

Tablica 4. Postotak odgovora s obzirom na čestotu kolokacija u zadatku višestrukoga izbora kod ispitanika B1 i B2 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika

		B1		B2	
		VRSTA KOLOKACIJE			
		ČESTOTA			
		VIŠA	NIŽA	VIŠA	NIŽA
VRSTA ODGOVORA	TOČNO	63	55	80	76
	NETOČNO				
	TVORBENI OMETAČI	15	14	9	5
	LAŽNI PRIJEVOD	7	14	5	13
	SINONIM	9	10	5	5
	NEMA ODGOVORA	7	7	1	2

Kao što je razvidno iz Tablice 4., na razini B1 su, prema vrsti odgovora, prevladavali tvorbeni ometači za obje vrste kolokacija (viša i niža čestotnost), no na obje je razine postotak lažnih prijevoda za kolokacije niže čestote podjednak (14 % i 13 %).

Rasprava

Analiza točnosti odgovora u zadatku za provjeru prijamnoga znanja kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku pokazuje da je postavljena pretpostavka potvrđena u potpunosti. Drugim riječima, ispitanici razine B2 imaju bolje prijamno znanje imenskih kolokacija od ispitanika B1 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika, pri čemu se značajnom pokazala čestota kolokacija, i to u očekivanom smjeru – prepoznavanje je točnije za čestotnije kolokacije. Spomenuti rezultat ne čudi s obzirom na to da su ispitanici B2 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika u snažnijem dodiru s jezikom i čestotnijim kolokacijama, što kod neizvornih govornika dovodi do stvaranja jačih umnih predodžaba i jače asocijativne povezanosti među leksičkim jedinicama. Taj se rezultat može dovesti u vezu s istraživanjima za engleski kao ini jezik koja naglašavaju važnost odabira leksičkih jedinica prema kriteriju čestotnosti (Gyllstad, 2009.; Jaén, 2007.; Nizonkiza, 2015.), što je i u skladu s uporabno utemeljenim teorijama (Ellis, Simpson-Vlach i Maynard, 2008.). Iako je utjecaj čestote kolokacija potvrđen i u poljskih studenata hrvatskoga kao inoga jezika, rezultati su ovoga istraživanja za heterogenu skupinu ispitanika u suprotnosti sa spomenutim istraživanjem s obzirom na to da poljski studenti hrvatskoga kao inoga jezika pokazuju podjednako prijamno znanje čestotnijih imenskih kolokacija na objema razinama znanja s razlikama koje su vidljive samo na nižoj razini i to samo za kolokacije niže čestote.

Općenito govoreći, analiza vrsta odgovora u odabiru kolokata u zadatku višestrukoga izbora potvrđuje rezultate analize točnosti odgovora, odnosno upućuje na veći prosječan postotak ispitanika koji su odgovarali točno na B2 razini znanja hrvatskoga kao inoga jezika (78 %) u odnosu na razinu B1 (59 %). Od ostalih vrsta odgovora, prevladavaju tvorbeni ometači na B1 razini te lažni prijevodi na objema razinama znanja hrvatskoga kao inoga jezika. Kada se u obzir uzme čestota kolokacija, razvidno je da ispitanici B2 razine znanja hrvatskoga kao inoga jezika pokazuju nešto bolje poznavanje kolokacija s obzirom na čestotu od ispitanika razine B1.

Budući da je riječ o zadatku za provjeru prijamnoga znanja, u kojem je točan odgovor bio ponuđen, oslanjanje na bilo koju vrstu ometača može se tumačiti kao neusvojenost kolokacije u cjelini. Analiza kolokacija prema čestotnosti pokazuje da prevladava uporaba tvorbenih ometača na B1 razini znanja hrvatskoga kao inoga jezika za obje vrste kolokacija prema čestoti. Najviši postotak tvorbenih ometača na razini B1 ostvaren je za kolokacije niže čestote *porodiljni dopust* (26 %) i *korisničko ime* (26 %) te za kolokaciju više čestote *rodni grad* (55 %), a na razini B2 za kolokaciju niže čestote *prijevozno sredstvo* (16 %) i više čestote *rodni grad* (38 %). Iako ispitanici nisu uspjeli prepoznati ciljane kolokacije, oslanjanje na tvorbene ometače ipak upućuje na morfološku osviještenost ispitanika i sposobnost da uoče tvorbene sastavnice te pomoću njih prepoznaju i proizvode nove leksičke jedinice, što je potvrđeno i na proizvodnoj razini znanja hrvatskoga kao inoga jezika (Ordulj, 2016.: 100.). S druge strane, s obzirom na to da su kolokacije u zadatku višestrukoga

izbora bile navedene u užem kontekstu (jedna rečenica) u nominativu, ali i u kosim padežima, može se pretpostaviti da je i gramatika jedan od čimbenika koji je utjecao na prepoznavanje leksičkih jedinica. Utjecaj je morfologije potvrđen i u zadatcima za provjeru proizvodnoga znanja s kolokacijama u kosim padežima na razini B1 znanja hrvatskog kao inog jezika (Ordulj, 2017.).

Nadalje, rezultati pokazuju da je na objema razinama podjednak postotak lažnih prijevoda za kolokacije niže čestote. Najviši postotak lažnih prijevoda na razini B1 ostvaren je za kolokacije niže čestote *porodiljni dopust* (29 %), *usmeni ispit* (21 %) i *kolateralna žrtva* (21 %), a na razini B2 za kolokacije *porodiljni dopust* (41 %), *prirodni lijek* (19 %) i *usmeni ispit* (16 %). Proces usvajanja inoga jezika obilježava isprepletanje jezičnih kodova izvornoga jezika i ciljnoga jezika, pa je oslanjanje na materinski jezik na srednjoj razini znanja vrlo česta pojava. Utjecaj materinskoga jezika potvrđen je i u istraživanjima kolokacijske kompetencije u engleskom kao inom jeziku (Brashi, 2006.; Hussein, 1990.; Juknevičienė, 2008.; Koya, 2003.; Phoocharoensil, 2011.). Iako se u ovom istraživanju ne može izrijeком govoriti o negativnom prijenosu jer su ispitanici govornici različitih materinskih jezika, a u oblikovanje su lažnih prijevoda kao ometača uključeni samo najčešći materinski jezici ispitanika, utjecaj je oslanjanja na druge jezike ipak primjetan.

Na kraju, općenito govoreći, na spomenute je rezultate na prijamoj razini znanja mogao utjecati i kontekst u kojem su se kolokacije našle, a što bi trebalo u budućnosti istražiti.

S obzirom na važnost kolokacija za ovladavanje inim jezikom i njihovu izraženu komunikacijsku vrijednost, važno im je posvetiti punu pozornost ne samo na proizvodnoj, nego i na prijamoj razini znanja različitim vježbama, poput uparivanja kolokacijskih sastavnica s obzirom na značenje i definiciju, prepoznavanja pomoću konteksta i usporedbu s materinskim jezikom. Ciljanim se vježbama kod učenika inoga jezika može utjecati na podizanje svjesnosti o postojanju i uporabi kolokacija. Osobito je važno poticati čitanje na inom jeziku s obzirom na to koliko čitanje utječe na razvoj rječnika i prepoznavanje ograničenja u uporabi leksičkih jedinica, osobito kolokacijskih sastavnica.

Zaključak

Na temelju je provedenoga istraživanja moguće izvesti sljedeće zaključke:

Prvo, u skladu s očekivanjima, postotak točnih odgovora veći je na razini znanja B2 hrvatskoga kao inoga jezika za obje vrste kolokacija s obzirom na čestotu (80 % za višu čestotnost i 76 % za nižu čestotnost).

Drugo, na razini B1 primjetan je podjednak postotak tvorbeno variranih kolokata (tvorbenih ometača) za obje vrste kolokacija prema čestoti (15 % za višu čestotnost i 14 % za nižu čestotnost).

Treće, na objema razinama znanja hrvatskoga kao inoga jezika razvidan je podjednak postotak lažnih prijevoda, ali samo za kolokacije niže čestote (14 % za B1 i 13 % za B2).

S obzirom na rezultate ovoga istraživanja, vrijedno bi bilo ispitati prijamno znanje imenskih kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku uzimajući u obzir ne samo čimbenik čestotnosti, nego i asocijativne snage kolokacijskih sastavnica. Naposljetku, dodatnim bi istraživanjima valjalo jasnije ispitati utjecaj konteksta, morfoloških obilježja i različitih materinskih jezika na prepoznavanje kolokacija u hrvatskom kao inom jeziku.

Prilog

Zadatak višestrukoga izbora za provjeru prijamnoga znanja za hrvatski kao ini jezik

Zaokružite točan odgovor

1. Ako želimo otvoriti Google račun, potrebno nam je _____ ime i lozinka.
a.) upotrebljavačko b.) korisničko c.) pretplatničko d.) korisno
2. U Hrvatskoj nakon porođaja majka ne ide na posao jer ima pravo na šest mjeseci _____ dopusta.
a.) materinskog b.) majčinskog c.) porođajnog d.) porodiljnog
3. Biljni i drugi _____ lijekovi (kao npr. med, cimet i ljekovite biljke) mogu se koristiti u borbi protiv teških bolesti umjesto industrijskih lijekova.
a.) prirodni b.) naturalni c.) naravni d.) natprirodni
4. Vozilo (auto, motor, autobus) je svako _____ sredstvo koje se kreće po cesti.
a.) prijevozno b.) prijenosno c.) vozno d.) otpremno
5. Učenje koje se odvija od mladosti pa sve do starosti zovemo _____ učenje.
a.) cjeloživotno b.) doživotno c.) sveživotno d.) cjeloživuće
6. Prijenosni uređaj za glasovnu komunikaciju i tekstualne i slikovne poruke zove se _____ telefon.
a.) čelijski b.) pomični c.) mobilni d.) imobilni
7. Osoba koja hrvatski jezik govori kao materinski i kojoj taj jezik nije strani je _____ govornik hrvatskog jezika.
a.) izvorišni b.) originalni c.) prirodni d.) izvorni
8. Za vrijeme poplava, osim rijeka koje se izlijevaju, velika su opasnost i _____ vode.
a.) uzemljene b.) podzemne c.) prizemne d.) dubinske

9. Istraživanja su pokazala da su među najbrojnijim _____ žrtvama ratova upravo djeca.
a.) dodatnim b.) popratnim c.) kolateralnim d.) kolateralnim
10. Zdrav stil života podrazumijeva tjelesnu aktivnost, _____ prehranu i razvoj svijesti o vlastitom tijelu.
a.) okrepljujuću b.) zdravu c.) zdravstvenu d.) ljekovitu
11. Wolfgang Amadeus Mozart prvi je put svirao u svojem _____ gradu Salzburgu kada je imao samo pet godina.
a.) obiteljskom b.) rodnom c.) izvornom d.) rođenom
12. Jedan od najpoznatijih lanaca _____ hrane u svijetu, osnovali su Dick i Mac McDonald još 1940-ih godina prošloga stoljeća.
a.) hitre b.) užurbane c.) ubrzane d.) brze
13. Provjera znanja u obrazovnim ustanovama obavlja se pomoću pismenog i _____ ispita.
a.) govornog b.) verbalnog c.) usmenog d.) odgovorenog
14. Hrana u limenkama koja može trajati i do pet godina, a bogata je umjetnim konzervansima zove se _____ hrana.
a.) sačuvana b.) konzervirana c.) očuvana d.) konzervacijska
15. Nakon vrtića, djeca idu u prvi razred _____ škole koja je u Republici Hrvatskoj obavezna.
a.) osnovne b.) primarne c.) osnovane d.) temeljne
16. Ulice, trgovci i parkovi predstavljaju _____ prostor grada jer su dostupni svim građanima.
a.) najavni b.) javni c.) izložen d.) vidljiv

Literatura

- Anić, Vladimir, 2003., Veliki rječnik hrvatskoga jezika, Zagreb, Novi liber
- Bahns, Jens, Eldaw, Moira, 1993., Should we Teach EFL Students Collocations?, System, god. 21., br. 1., str. 104. – 114.
- Begagić, Mirna, 2014., English Language Students' Productive and Receptive Knowledge of Collocations, Explorations in English Language and Linguistics, god. 2., br. 1., str. 46. – 67.
- Biskup, Danuta, 1992., L1 Influence on Learners' Renderings of English Collocations: A Polish/German Empirical Study, u Arnaud, P. J. L., Bejoint, H. (ur.), Vocabulary and Applied Linguistics, Houndmills, Macmillan, str. 85. – 93.
- Blagus Bartolec, Goranka, 2014., Riječi i njihovi susjedi. Kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku, Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- Blagus Bartolec, Goranka, 2012., Kolokacijske sveze prema drugim leksičkim svezama u hrvatskom jeziku, Fluminensia, god. 24., br. 2., str. 47. – 59.

- Brashi, Abbas, 2006., Collocability as a Problem in L2 Production. Reflection on English Language Teaching, god. 8., br. 1., str. 21. – 34.
- Burić, Helena, Lasić, Josip, 2012., Kolokacije u nastavi inojezičnoga hrvatskog, u Relja, Renata, (ur.), Zbornik radova Filozofskoga fakulteta u Splitu 5, Split, str. 233. – 249.
- Ellis, C. Nick, Simpson–Vlach, Rita, Maynard, Carson, 2008., Formulaic Language in Native and Second Language Speakers: Psycholinguistics, Corpus, Linguistics and TESOL, TESOL Quarterly, god. 41., br. 3., 375. – 396.
- Gyllstad, Henrik, 2009., Designing and Evaluating Tests of Receptive Collocation Knowledge: COLLEX and COLLMATCH, u Barfield, Andy, Gyllstad Henrik, (ur.), Researching Collocations in Another Language. Multiple Interpretations, Palgrave, Macmillan, str. 15. – 170.
- Hussein, Riyad Fayez, 1990., Collocations: The Missing Link in Vocabulary Acquisition Amongst EFL Learners, u Fisiak, J., (ur.), Papers and Studies in Contrastive Linguistics, Volume 26. The Polish-English Contrastive Project, Poland, Poznan, Adam Mickiewicz University – Washington, DC, Center for Applied Linguistics, str. 123. – 136.
- Jaén, Maria Moreno, 2007., A Corpus-driven Design of a Test for Assessing the ESL Collocational Competence of University Students, International Journal of English Studies, god. 7., br. 2., str. 127. – 147.
- Jojić, Ljiljana, (ur.), 2015., Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika, Zagreb, Školska knjiga
- Koya, Taeko, 2003., A study of Collocation in English and Japanese Noun-Verb Combinations, Intercultural Communication Studies, god. 12., br. 1., str. 125. – 145.
- Laufer, Batia, Goldstein, Zahava, 2004., Testing Vocabulary Knowledge: Size, Strength and Computer Adaptiveness, Language Learning, god. 54, br. 3., str. 399. – 436.
- Ljubešić, Nikola, Erjavec, Tomaž, 2011., hrWaC and slWac: Compiling Web Corpora for Croatian and Slovene, u Habernal, Ivan, Matousek, Vaclav, (ur.), Text, Speech and Dialogue, TSD 2011., Lecture Notes in Computer Science, Vol. 6836., Berlin, Springer, str. 395. – 402.
- Nizonkiza, Déogratias, 2015., Measuring Receptive Collocational Competence across Proficiency Levels, Stellenbosch Papers in Linguistics, god. 44., str. 125. – 146.
- Juknevičienė, Rita, 2008., Collocations with High-frequency Verbs in Learner English: Lithuanian Learners vs Native Speakers, Kalbotyra, god. 59., br. 3., str. 119. – 127.
- Ordulj, Antonia, 2016., Kolokacije kao sastavnica leksičke kompetencije u hrvatskom kao inom jeziku. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, doktorska disertacija
- Ordulj, Antonia, 2017., Kolokacijska kompetencija u hrvatskom kao inom jeziku, Philological studies, god. XV., br. 2., str. 196. – 218.
- Ordulj, Antonia, Cvikić, Lidija, 2017., Čimbenici ovladanosti kolokacijama kod izvornih govornika hrvatskoga jezika, Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, god. 19., br. 4., str. 1167. – 1197.
- Ordulj, Antonia, Sokolić, Nikolina, 2017., Insight into Collocational Competence among Polish Students of Croatian as L2, u L. Repanšek i M. Šekl, (ur.), 12th Slavic Linguistic Society Annual Meeting. Book of Abstracts, Ljubljana
- Petrović, Bernardina, 2008., Nacrtak za Kolokacijski rječnik hrvatskoga jezika, u Samardžija, Marko, (ur.), *Vidjeti Ohrid*. Referati hrvatskih sudionica i sudionika za XIV. Među-

- narodni slavistički kongres, Zagreb, Hrvatsko filološko društvo – Hrvatska sveučilišna naklada, str. 225. – 235.
- Petrović, Bernardina, 2007., Razvijanje kolokacijske kompetencije u hrvatskome kao stranom i drugom jeziku, *Strani jezici*, god. 36., str. 31. – 38.
- Phoocharoensil, Supakorn, 2011., Collocational Errors in EFL Learners' Interlanguage, *Journal of Education and Practice*, god. 2., br. 3., str. 103. – 120.
- Read, John, 2000., *Assessing Vocabulary*, Cambridge University Press
- Šarić, Ljiljana, Wittschen, Wiebke, 2008., *Rječnik sinonima hrvatskoga jezika*, Zagreb, Naklada Jesenski i Turk
- Wesche, Marjorie, Paribakht, T. Sima, 1996., Assessing Second Language Vocabulary Knowledge: Depth vs. Breadth, *Canadian Modern Language Review*, god. 53., str. 13. – 39.
- Ying, Yang, O'Neill, Marnie, 2009., Collocation Learning through an 'AWARE' Approach: Learner Perspectives and Learning Process, u Barfield, Andy, Gyllsta, Henrik, (ur.), *Researching Collocations in Another Language. Multiple Interpretations*, Palgrave, Macmillan, str. 181. – 194.

Sažetak

Antonia Ordulj, Filozofski fakultet, Zagreb

UDK 81'373, izvorni znanstveni rad

primljen 24. veljače 2018., prihvaćen za tisak 15. listopada 2018.

Noun Collocations at the Receptive Level in Croatian as a Foreign Language

The development of collocational competence in second/foreign language is a long and complex process influenced by many factors. The most extensive research has been done on collocations in English as a Second Language (ESL). Receptive knowledge is usually examined with multiple-choice tasks and results regularly point to better development of receptive over productive knowledge (Koya, 2003; Brashi, 2006; Jaén, 2007; Begagić, 2014). The main goal of this research is to examine answer types in receptive knowledge tasks on noun collocations, considering their frequency and subjects' Croatian as Second Language (CLS) proficiency level. This research, which focused on basic adjective + noun collocations, was conducted on 70 CLS speakers of B1 and B2 proficiency level. Before compiling the instrument, corpus analysis was performed in the hrWaC 2.1 corpus, which was also used to count the frequency of collocations. In order to examine the receptive knowledge of collocations in CSL, subjects completed a multiple choice task that, apart from the correct answer, included three distractors that comprised false pairs from subjects' first languages (English, Polish, Spanish, and German) and Croatian adjectives of similar formation and semantics. Results show that subjects of B2 proficiency level have better receptive knowledge of more frequent noun collocations (80%) than subjects of B1 proficiency level. Answer type analysis shows that subjects of B1 proficiency level chose distractors similar in formation more often, whereas an almost equal percentage of false pairs was chosen by both CSL proficiency levels, but only for collocations of lower frequency.